

Versenyimű a gróf Nádasdy-féle pályázatra.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS
AKADÉMIA.

Érh. 1885. sept. 29.

XV.
51

Székely Mária.

(Költői beszély.)

Selige: Megdöbönt a szép hölgy Vese-
lényi nevén,
Megrosszent a lelke, mint a
nyárfalevél.
István János.

2
Tegyet. E köllemény történelmi háttérét
a szerző Assidi Ignác, Széchy
Mária" című, s a legújabb levél-
tári kutatások alapján megírt, az
eddiggi adatoktól úgy az esemé-
nyekre, mint a jellemekre néve
dényegesen eltérő életrajzból
mentette. / Lásd: Magyar Tör-
ténelmi életrajzok. IV. füzet. /

- 1 -
Széchy Mária.
/ Keltői berrély. /

Gömörben, Murányban,
Termt a' fellegrárban,
Mint szokása hozza,
Ul vigan borozva
Misházy Gábor.
Iszik nagy kupából
A' borok javából,
S megradlja a' mámor.
Asni másnak vermet
Szó furfangos servet.
Szeregni harácsot,
Bortól kér saucácsot.
Szall a' bornak göze.
S terve im kiförve.

* * *

Murányi várispán!
Budaházi István!

Faból vagy máma? jó kedved hogy most síns,
Ha keveset ittál - nora igyunk - kecsint!
Tudom a bibédet, s el sem is inulaszom
Szíved megexcentri: éjén a nép asszony!

Budaházy István felkarag a szóra:
"Asszonyi állatnak madara a golya.
"Asszonyi népsegnek minos hatalma rajtam,
"Csókot mig nem is lett az, in hűveg ajkam.
"Nem ismer e kőszó galambgejzedelmet,
"Mhó! ugyan bekeiv alhatik kegyelmed."

"Kőszó az ördög" - felel Mészáros -
Látom, hogy italtól nem tudsz te elárni.
"Amde két tündöklő szemnek ragyogása,
"Hét kis epucsnak csabos mosolygása,
"Részegítőbb ital is vért jobban forral,
"Mint egy egész pinosz, feljesteli borral."

A szenvedély árva - mindent ront és bont az,
Budaházi István! tudod-e mit mondok?

Ridegen, mogorván, srestelkedve is tán
Thy válaszbom sör ki Budaházi István:
"Mert vallat kegyelmed jó uram most engem?
"Halla-e valaha, nőnek hogy esengtem?
"Arcom ráncot vet már, repedezik feslik,
"Barna szakallam is, vanderesre festik.
"A rossz lefaja olyan - kivált ha tart hosnant.
"Akárda legyészis, mely nem faj - de bopant."

Mészáros Gábor e haragnak örvend,
Páuit az asztalra, is egy nagyot hörpönt:
"Budaházi hivem!

"Im kitarom szivem.
"Laklaknak nagy gondok,
"Hall meg a mit mondok.
"Hős Rakóczy Györgynek
"Hadaí betörtek -

, En is hozzá'allok
 , Táborába szállok
 , S tőled most azt kérdelem:
 , Helyt állsz-e itt éntem?
 , Hű vagy-e? vagy álnok?
 Budaházi loppant,
 Hogy a padló roppant.
 , Nő is ha hű vagy esküdj
 , Törhetetlen esküit!
 Budaházi István esküszik keményen:
 "Isten úgy megáldjon, isten úgy segídjön"
 - "Isten úgy segítjen,
 Tisztesség úgy érjen,
 Esküd mint megtartod.
 És most vedd a kardot,
 Szegyet gyálaratot-vigyázz-ne hozz rája,
 Mától fogva te vagy Murány kapitánya.
 Örszenged serleg, s ütök egymásra,
 Noszogatom egymást sürő kocsmalásra.

S Illés házy Gábor mindmihelyben beredős
 Mentegető tettet, mint valami véték-
 , Hej! te rosszul tette Széchy György, az atyja,
 , Midőn Murány várát eráskomynak hagyta.
 , Széchy Mariának sem fia, sem feje
 , Isten tudja kinek jutna a herede.
 , Elmegegyek felkerem,
 , Hadd legyen hűbérem.
 , Inkább én a sógor,
 , Mint valami kóbor.
 , Igaz-e? igaz-e Murány kapitánya?
 , Rakóczy is nemde igent mond rája?
 Budaházi István a fejével intett,
 Tokete szemében megvető dekiintet:
 "A fehér személynék vára a kamrája,
 "Tiszka is seprő a hadi serszama.
 "Paskanyval egerrel van hadviselése,
 "Cunja lúdnak, sziknak, vért honyhalése.

"Tarka bár ar ajja vitéz amaronnak.
 "Várnak birodalma nem való a prouynak".
 "Séltlek mégis monda Mészáros Gábor,
 "Séltlek ez a prouynól, oly szép és oly bátor.
 "Vigyázz! meg ne ejtsen ármányja pokolnak,
 "Sem mint vdraprouynak, tartsi inkább fogolynak.
 "Örödöt: de te is övirkedj'ám tőle
 "Né vartiszte légy, de gondos börtönőre."
 "Mgy lesz uram, úgy lesz esküromi kardra,
 "Budaházi István esküjét megtartja."
 Meglörteit ar alku-á parola csattan,
 Mészáros Gábor á lovára pattan.
 Mire á nap felkelt hegyek ormain túl,
 Ósra jö vitézzel Kassa alá mindül.

* * *
 * * *

Magas közsüten áll a füleki bástya,
 Gyakran beborítja a felhők palástja.
 Salgó és Monosza vad szelű fűj'rája,
 Salgó és Monosza viharok kanyaja.
 Töltek vegerősség,
 Bemni királyi őrség,
 Teselemyi ferenoz á fő kapitányja.

Mit á fekete szett Szolymak folyása
 Túrfa bokros partját alá, alá ássa,
 Teselemyit is úgy fogyasztja a bánat,
 Mely mint á tüzvészely, egy sibrabót támad.
 Nem a harrok gondja,
 Ami őt most nyomja
 Háborgó keblében á szenvedély lárad.

Küzd - küzd de nem állhat, deu prívágyának
 Sir sikkos levelet Feichy Máriának:

" Szépsegis szép övegy a murányi várban,
 " Engedd hogy kivemnek liskait kitarjam,
 " Szép találkorára
 " Kérlek csak egy sörre,
 " Zalog ha kell, bírái boragparolámban."

Széchy Máriának övegyi lakása
 A murányi vár, hol bí az ílettársa.
 Ragyogó fremének lángjai még gyúlnak,
 Öccsáim a szépseg rórsái vicúlnak.
 Mi haszna, - mi haszna,
 Nincs ki lerakassa.
 Övegyseg virági, nyúlnak és lehúlnak.
 Lent a vadas kertben egy sötekrök fenyves
 A fenyők magcinyá phyméla, phy esendes.
 A szép ifjú övegy ott bolyong, ott állong,
 Time feje fölött postagalamb seállong.
 A galamb leerebben
 Felül sebesebben
 S már ottá kerében a seerelem zalog.

" Alomb, vagy valóság? " kérdi akadorva,
 " A miút keseleinyi levelet lapozva,
 " O láthatott engem, de én nem ismételtem.
 " Megéjtőim akat - e' lemmi, avagy fejttem?
 " Seerelem vagy arimány
 " Fölt - e galamb seányim?
 " Miút dobog a kivem - mint lükteli vérem!"

" Tíjon? vagy ne írjon? habozik sokáig,
 Napnak lementéig, kisé éjszakáig.
 " Van is sentebb zalog a besüiletszónal -
 " Szereuse esillaga, te örizz, te óvjál!"
 Skis gcher papura
 Csak röviden írja:
 " A murányi völgyben, a pírfrángos tonal."

Postagalamb száll - száll - száll toronyriámban,
 Keseleinyi várja a füleki várban.

Tan-e válasz? kéri Tiulek kapitánya,
S a postagalambnak meglebben a szárnya.

Galamb szárnya tollas
Veselenyi olvas;
S megdobban a nívó, kigyúlnak orozója.

"Tel. fel. jó hadnagyni, Tolymosi, Tactoszi,
"A murányi völgybe menjünk el vadászni."
Veselenyi ferenc köti már a kardját,
Arabs papirját két oldalról tartják.

Arabs papirja
A fejt felhőnya
Veselenyi ferenc felvöklik reája.

Tráll a kis csapat mint serhes felhő szárnya,
Melynek érkerését a szonyas föld várja.
Érkerik a felhő, hiúll az eső árja
Skiverül a merő predó vircinya.
Az az predó föld:

A murányi réjs hölgy
Az a serhes felhő: Tiulek kapitánya.

Kölsz, ég fel, vad fonyves predó mered,
Gloka hegyi patak, mint kis forrás pred,
Róka farkas kullog, mudvebec máhárlik,
A gyepes lirtason örgödölje játszik,
Himzvarvas ünövel
Éár koronás fövel
Veselenyi ferenc mostan ott tanyázik.

Egy maga megindult arabs papirján,
Birtosan haladar a meretek pályán
Lefeli, lefeli a murányi völgybe
Tarka vároghimmel röve bárony szölye.
Leunt vad bokor árnya,
Mintha csak rávarna,
S a bokor drejti, lombpával földve.

A piszhangos tonak fükre ott esillimlik,
Tükre a napsugár olykor megvillámlik.
Megvakkant a róka, suta özet ürve,
É csak vár, reményhez aggódalmat fürve

7

Már vár óráhosszat
 Gondolva jót-s rosszat.
 Annál már az óra, amely ki volt türe.

Már a kétség mája - már haragra lávad,
 Felve hogy fejére, regyen száll s gyalázat.
 Hát ha ez csak álmam? hű no' nevezje?
 Mit mond majd az orvág? és mit halli népe?
 Dea ki oly büvös,
 Lehet-e ily büvös?
 I hirtató vigasz, száll szorongó nívél.

A mint így vívódik, gonddal, lelki bajjal,
 Egy fegyveres csapat tör elő' robajjal.
 Marozona vezére, és szemmel kémlel,
 Egyszer felé tart lovas seregevel.
 Veselényi várja
 Eltűnt halálra -
 S a csapat elragtat kémle' vezérével.

" Világos, világos - minten megran festve,
 " El ragyok árulva, törbe ragyok ejtve!
 Veselényi ferecc, így dühöng magában
 Szápadva, pírulva, regyen s haragjában.
 Sírva völgy aljáról
 Szünderi látvány tárul,
 Egy lovas hölgy ragtat, ragyogó pompában.

Törvény ki csagtoll, long egy erüst, sívöl,
 Vállán drága, mente fehér hermelinből,
 Színaranyos csipke felig nyitott mellein,
 Derekat, szorítja megyszín lársony mellény.
 Annyilatt sív rajta
 Rubinttal kirakva
 Tan csak felig diszar, felig pevig jelvény.

S a pompa erája még csak fel sem östlik
 Bajoló szemnek fénye hat mind östlik,
 Ha kis eperesha meghasad, mosolygva,
 Mintha csak a hajnal rózsából ragyogna.

Homlokán a szellem
 Orraján a kellem
 E két nagyhatalom stouob kereszt fogva.

Jótt Széchy Mária úgésző szög mértőn
 S miút varázs útésre megáll a tő scélén.
 Teseleinyi fereccor kitigrat merészen,
 Hoggya szép aszonyra semtől sembe nézzen.
 S míg lovaiak golyvaist
 Szimatolják egymást
 Oh csak néznek, néznek, meglepve egészen.

Tegre Teseleinyi felszarmel, s megszóllal
 Leeresztett karddal, de férfias noval.
 „Grófno!” merész voltam, smost hegyelmét kérek,
 Hisz egy örökös rab mást fán nem is kerhet.
 „A rab kér hegyelmét,
 „A lovag merelmét.
 „Büntetés vagy jutalmazz - hajlok fejet, férjét!”

„Teseleinyi fereccor!” szólla komoly valasz -
 „Te keremtet kéret; de sok veszaszel jár az.
 „Le vagyok liporva, - van is, nincs is váram,
 „Nem csak merelm, de vér is az én áram.
 „Nősha hozzád hajlok,
 „Léssz-e majd hős bajnok?
 „Megharcolsz-e' értem, elorántam és bátran?”

„Megadom a kért árt, nem kímélve verem
 „Csak szép kered legyen boldogító bérem
 „Murányt en megvivom, esküszöm velemel
 „Király hadammal, boszuló kéremmel
 „Falaí prösch,
 „De mi az egy hősnek
 „A ki merelmét harcol, merelmével.”

„Murányt - Teseleinyi megnevívod harccal,
 „Elmémel alóla, négyemmel kudarcossal.”

"Könül van az segedelmiklameredélyel.
 "És bejuthatsz mégis ha a szív vererél.
 "Bástyám az a hátsó.
 "Aron lesz egy hájasó.
 "Ha kereszt, ha hős vagy, aron ved be éjjel."

Tülek kapitánya paroláját adja,
 Kemény paroláját puha kéz fogadja.
 A puha kéz retten azik csattanásra
 Maria megrendül a kéz sóhollaásra.
 Lova nagyot rökken
 I mind a szél elröppen
 "Veselőnyi fereve a viszontlátásra."

Most a távozó hölgy kis kútyát hallatja,
 Arra visszavágtat kiscső csapattja.
 Csak kis Veselőnyi marad ott ajángra
 Mire a hive hagyott templomnak harangja.
 } Vei a harang szive,
 } De nem jött a hive
 } Szíves egyháiban ves el hívő harangja.

Így áll Veselőnyi somorúmagában
 A nagy reugelegben reugeleg kútyában.
 Megcsendül füliben Maria mondása:
 "Veselőnyi fereve a viszontlátásra!
 I mind a laig, ha lobban
 Urágulit legottan
 Bajnok csapattjához vadaid áldomásra."

* * *
 * *

Mire a fej afonyja vizatért a várba
 Budakári István nagy neheren várta
 Leszall a lováról, lenyit nagy ternebe
 I mintha csak vizatag pusztaságra lépne
 Ridegseg, üreség, bar merre kékintsen
 I megint látalakit, a hi jelen simsen
 Minire mit plötte all egy deli bajnok,
 Dőlözeg, nemes, bator, rab, és megismeremok.

" Ah! nem hitem, volna" mondubegve halkán
 " Hogy látás oly nagy, erőt legyen rajtam.
 " Szeretem őt, már is, is már most is értem
 " Hogy én fel vagyok csak, s'ő a másik, régeim.
 " Szeremet megkerte, jui' avarigortem,
 " De hogy kijön, meg kell barcolnia, eitem.
 " Hat Széchy Maria
 " Egy hitvány pária?
 " Amek jóga sinusen?
 " Csak nyögni bilinesen.
 " Lásdaj, lelken, lásdaj!
 " Hisz' ez rút, gyalarat,
 " Sa kitar álnokság így leliport, megvert,
 " Meg az válogasson lovagias fegyvert?
 " Amány, esel! ravarsag!
 " Nekem minit, rarsag!
 " Nou- felszik, esugot iteges kezével
 " S benyit Kádas Mihály az ő tar fejével.
 " Kádas Mihály régi jó nemes rolgaja,
 " Minit elhagyalak - csak ő maradt hű hoffaja.

Nem is hűség már ez, - hanem vakindítás
 Elhagyatott sorban valóságos aladás.
 " Kedves hiversz Kádas, ugysis tudsz te minnent,
 " Te vagy tanis rá, hogy bánnak velem itt fent.
 " Széthyre, s hancrot, ha meg is kell halnom,
 " S fogod-e, ha úgy len - onförm' sírhalmom?
 " Kádas Mihály néz - néz, s hirtelen elfordul,
 " A kömpü minit a két szeméből kicsordul.
 " Halál! vagy új élet, - ez a jelzőim mostan.
 " Mony jületek, sülkupa, mint csak birt gyorsan.
 " Véslelem tudom, megvervejel, este.
 " Es csak azt mond neki: mához három hétre.

* * *
+ *

A fülék, árban, karjok között ülnek
 Kérveik egymásból: vaj kiire késülnek?
 Solymos, Vadas, Padmagyi, a várnak
 Aztra gyors parancsot, sebbel lobbajának.

A vár mezzára vontoznak ágyúkat
 Dallo perlar-mester merel jattanygyúkat.
 Farkas, és Fekete lovasság vezére
 Tar Szarai áll a gyalogság élére.
 De senki sem tudja: hire? hova? merre?
 Csak az a parancs, hogy: katonáik fegyverre!
 Véselenyi mint a kőrobor úgy hallgat,
 Szájnukát egy his árvaszót sem hallat.
 Hiába kérvénk, nincs ajkán felcset,
 Jár jár-vegre leül, s ír ilyen levelet:
 "Bizodalman szerint való nagy jó uram!
 "Léven most nekem egy veszélyes ^{nagy} útam,
 "Kérem kegyelmed e levelen rendében
 "Ha vesztene van róva a sorsnak éimjében,
 "Fösszezap a hullám örökre felettem,
 "Bocsáson meg, hogyha valamit vétettem.
 "Ez árnyékvilágban mindig hűve voltam
 "Sugyanar maradvok, a sírbani hőltan.
 "Két kis neveletlen árva hagyok halra,
 "Nem bírhatom őket a maguk pályára.

"Kérem kegyelmedet kérem igen szépen
 "Neveltesse őket az úr felelmeben.
 "Légyen rájuk gondja, vigye őket, s óvja.
 "Bixony az úristen lesz érte áldója.
 "Kívánom levelom íje egészségben,
 "Ejzen folyvást testi és lelki épységben.
 "Errel most maradvok jó havi bajlára
 "Véselenyi ferenca / saját kérésára /"
 "A levélboríték pedig ily ormmelés:
 "Tökintetes nemes művelő nemzetes
 "Bakos Gabor uriak, - nagy és jó urammak,
 "Nekem jóakaró barátság urammak."
 A mint ezt megírta
 Deak Pétert hívta.
 "Deak Péter uram! neveltem remél
 "Küldje e levelet egy sebes emberrel!"
 S felkötö a harzjátékgyűbe a mint felkel,
 Lovászának monvára: "Járm most már
 nyergel!"

* * *

Murány a várnak a had kivonulva
 Nagyneheren várja, várja már indulva.
 Hancu Veselényi a nagy estvét várja,
 A sötét este is megjött nem sokára.
 Imegindul a sereg, dióbörögve sompán,
 Veselényi elöl, Vadász a jobbján.
 Mennek, mennek eszenben, semmi rajsem hallik,
 Egy nagy erőtérnek, a mikor hajnallik.
 Ottan lakors, utuk, egész nap pihomnek,
 Hancu estvefele' ismét újra kelnek.
 Minvig rorgesegben, nyomárvaverének
 Tegre késő este Murány alá' érnek.
 Csülök kapitánya hadnagysait hívja,
 Im Lokra adva, hogy Murányt ma megöröjja.
 Szichy Máriával
 O'becé magával
 Titkon meggyerzövelen,
 Szent a nő' cöllelen.

A bástyán a hátsón
 Felmegyünk egy hácsón.
 Az őrség egy része
 A bástya, merésze
 Követve a tervet
 Mellestünk fog fegyvert.
 Es most már azt kértem, Polymosi Vadaszi,
 Késő vagy-e én vésem esziklat' megmáson?
 Vadász azt mondja:
 " Akar rögtön nyomba? "
 Polymosi azonban
 Huskén jellokban:
 " Nem oly időt élünk mint Veselényi!
 " Hogy egy ily kalandból ne kellené felni.
 " Murány vára, várja, sose felkelő' haddal,
 " Elveszel, s miniket is elvontes, magaddal.
 " Finta ez - csak finta - mást fel sem kell tenni,
 " Kínigénck való, ily rossz lejrre menni."

Solymsi: 'mit mondtál?' - kiált Veselényi.
 'Vereccdel hogy messz' ily sirtón beszélni?
 'Maradj!' - 'Én hadd vessék biton' nagy bitmon,
 'Paróknát addtam - vissza lépés minem!
 "' Nem így Veselényi.' - mond Solymsi rögtön.
 "' Engem sem tart vissza a halál, a börtön,
 "' Akarom körbe menni, a csúfaj! a szegyet!
 "' Erre azmi invid - idevág' beszésem.
 "' 'I hogy ne légy balhíttben bátorajom felől,
 "' Most immár in hivlak - in megyek legelőt!
 Solymsi: 'ne legyem köztünk háború,
 ' Akadékos völtöd clottum nem ígyjaj.
 ' Jó barát vagy - halld hát - megleplek a hurel
 ' 'Gróf Schichy Mariát, veresem hó' rívvel.
 ' Szívet es nem várat laingolok bevenni,
 ' 'És te nem akarrál' nanyegrömmé menni?
 ' Erre megbékéltek, hisz' ez lovagliság,
 ' Akaszt' búrva, a jel hogy megadva mino meg.
 ' Veselényi 'ereve' 'huz' 'vélit' 'kiválast'
 ' Mmit a vas eröset, mmita kölgyfa redlast'.

Es a söket ejhen
 Leunta vár' tövéhen
 Ejö' vagygyal kelve
 Függyelnek a jelre.

* * *
 * *

1) Takanya az ejnek feuntalmik a váron,
 'Kisö' esve mált' fel halk deneverőpárnyon.
 'Kölögöti' öt a 'baglyok' hurogasi,
 'Gatanyoló' farkas' sivo' vonitása.
 'Ejféllor' felibred,
 'Fogadnu' vendéget
 'Elhözött' kelkek
 'A sívöl' kikelnek,
 'Kark' az ö' rögi
 'Fomoni' vendégi.

Lepetöben jának betakarva állig,
 Szokkal társalog egy egész óráig.
 Szudán elszimnyad segyhamban alszik
 Miig csak a hajnali kakasszó nem hallatik
 Felriad és felkel az ébrenléti hangra,
 A esteig elcsinál valamely karlantyba.
 Ez az éjszaka napok folyása,
 Vakarok született hágya napot ne lassa.
 Néha mégis sikerül gúnyos tréfát írni,
 És nagy reményeket, a holdat feltűri.
 De ma az éjszaka nem ilyen kedélyes
 London, sőt, komor borralmas rejtelmes.
 Nem csillog a gönczök sekerének rütyje,
 Csullagos szemek az ég mint behimnya.

* * * *

Murány nép afonyra helyét nem találva,
 Sár palotájában gondból megállva.

Thádas Mihály várja borralmas szolgáját,
 Megnyugtalanul kelke háborgó hullámaát.
 Mi történnik ottkint? kikkel maradt joban?
 Veselényi ferecs megjötte valóban?
 Thádas Mihály lényit feldúlt remült arcával
 Urasnyom, a sors fenyegét kiűzveval.
 Veselényi ferecs sok erős vitézzel,
 Lemta bátya alatt mind fegyvereskezrel.
 Most jövek alórol, kötel hágyó renubon.
 S vére meggynt megis szomorún jelentem.
 Két favagy ember jött esve a várba,
 A szivolezi erőt a fát ölbévágta,
 Valami portyázó hávat láttak jönni,
 A várkapitánygal ort jöttek körölni.
 Budahazi Péter, most bátorag vágott,
 Teggyverte állítja az egész örseget.
 Eppen most kiáltja: talpra minvén ember,
 Valami ellenség meg az ejzel felver.
 Fajdalom a teroch nem hajthatok végre,
 Hacsak Budahazi, nem kerüjék lepre!
 Holgye Murányvárnak megri mindodöbben,
 A vér majd sivebe, majd arcába seken.

Minifaggaslo vad ^{szel} a "oldello" lombot
 Egy csiggen sik ^{az} ijeselmes gonlok.
 A percek oly lafan oly kínosan teluck,
 I felkiben ^{ny} selet gondolatok keluck.
 " Veseleimji geljon, köti parolaja,
 " I itt menyegrö helyett vernár vai reaja*
 " Borsán vagy halál közt len csak válatlása
 " Es ö' inkább meghal, ^{vele} minden társá.
 " Meghal! itt öltem! de lötem elforvul.
 " A fülcumbe zúgva: megejtettél orvul.
 " Ölttem, vad orvony, utánam vak mélyseg,
 " Segítség! segítség! marraugot a kétség!
 - Goddkap ^{szivechez}
 Szörnyü a mit érez -
 " Szeretem! beület! minden, minden kovan-
 " Flah! - egy ^{szem} me - birar dedicavalt hor san!
 Es megcsillapoiva
 Kágyasnak azt mondja:
 " Meny Britaniához - drága minden ora
 Réim, parancsolom, jöjjön csak egy nora.

" Britaniához ^{hív} raim, s ^{ny} meg én velevérek,
 " Hasdaz, örsejct, legyen mind költrenek.
 " Egyenkint fogasdt st a fali öröket.
 " Csallósim ^{vesse}nek reájok tör öket.
 " Es ha ablakomban két gyertyát látz égni,
 " Add meg a jelt, - bátran jöhet Veseleimji!"

* * *

Maria öltözik esti pongyolába
 Karmarsin papusban két piszike laba.
 Alabastrom pálla, két hófehér kanya
 Állásró ^{prövettel}, csak félig sakarva.
 Kebele halmarit jedi eszkecsatyol,
 Lólokret ^{vételre} ^{szittagul} magától.
 Türtjci hajának kofele' vinolva,
 Mitsha a vdlain arany hullámfolyna,
 Rózsaszin ^{fény} árant, ^{fejeh} esillarja
 A levegőt költi ^{édes} illat árja.

"maga meg fekszik pamlagára dülve,
 Hálvány orrája göntől kimerülve.
 Kopogás arcyon - a kilincs forvít,
 S belép Budaházi, ritegen és forvít.
 Mária megállab
 Törődöző szóval:
 "Beleg vagyok, beleg, Budaházi István!
 Gond emészt és bánat, valami láz is tán.
 Szomoru, egy örvény sorsa a világon
 Szünet, virvona elhagy bátorságom.
 Nincs egy hű barátom, minis egy igaz hívom,
 S most meg felekem, is rettegletű szívem.
 Valami széllel hódolnyeged, arst hallom,
 S én riteg magányban remülök, bevaltom.
 Félek! nyugtapon meg könnyüül "szívöd
 Szánakozásával - bizony nagy jót unvel."
 S a nép beteg aprony, a mint így esugett -
 Lagyarit "öntő" hangja oly édesen esugett.
 Muta legsebb dalban
 A legsebbik dalban.

Budaházi István igarovik, -ámit -
 S felsremmel, sarrtilva a pamlagra lamiit,
 "Nincs baj - Minden reiben. Mintenit jótállat,
 "Es most nyugodalmas íjsakat kívánok".
 "Éves Budaházi!" - mond Mária, ismét -
 Szép hopyoly serényen teljesíti szívtjét,
 "De hát nem prai engem? nem látja hopy félek?
 "Nem látja hopy renket festemben a lelek?
 "Néjün le - néjün le, ité közel mellein!
 S a cipke valahogy sebhnyilika mellein.
 Budaházi István lopva odanérett
 S szemét elfogta valami igéret.
 S mint kire a zabany véletlen, lecsappan,
 A nagy karos sekeröl hirtelen felrattom.
 "Mint valami fajlik.
 "Ede is behallik
 "Nagypájos útrafrony
 "Szérem, ne marasson.
 "Haborog a vérem,
 "Ité istenne kérem!"

Édes Budaházi! ott kiint minden csendes,
 A mi zsig, az csak a padaskerti fenyves,
 Maradjon - oly remes most nekem c' terem,
 Nézzre csak, - fogja meg, mint ver az úterem.

Budaházi István lapint az úterre,
 S kejes reoskelegreg száll markos kerére.

"Megyek - megyek -" monija hebegve, dabogva
 Mene, - de valami nagy erő lefogja.

Elnéül - majd allong - maradtova, kéve
 S két izmos lába nem tehet egy lépést se.

Mária felül, simi lép valla fodellen,
 Vállarót a kurot lecsett véletlen.

Pihető heblinck apálya, dagálya
 Budaházi István keblünkén kiimbálja.

S mit meg soh' sem érte,

Egy búvós lejárca

Sárja irgalomban

Édes fájdalomban.

Budaházi István! miért hogy meg nem nőst,
 Mert nem ves egy ifjú nép hajaton nőst?
 Lassa mily szeremes, mily boldog lehetne,
 Felh' ott csak, a ki soh' sem volt szeretve.

Budaházi felkel
 Lángoló szemekkel
 S egy oromban hangján
 Harson a szó ajkán:

"Nem sült a keménnyel

"Föblet ilyen sepiet.

"I mos ha memyet nyitna,

"Meg sem boldogítna,

"Gyilólkem a nőket,

"Kikaragva őket;

"S most a nép sem megvert,

"Leteszem a fegyert."

Mária ránézett, hanem a nézés
 Nem tekintet volt, de varáslat, rjérés.

"Murány kapitánya! utarol kegyelmed?
 "Nem várhatok már én senkitől kegyelmes.
 "Rom vagyok én már csak, romja önmagamnak.
 "Arzonnak városi nyírta hervadnak.
 "Oh! ha úgy virulnék most is mint virultam
 "Mennyasszonyi díszben mátká horrorimban
 "Budaházi István! Budaházi István!
 "Azt hiszem, megmerne még kegyelmed is lenni.
 "Hah! mért nem láthatom menyasszonyi díszben
 "Vesszőt futnék, vesszőt felalát ~~sz~~ irben."
 "Mária mosolyog körbeszólva: Lám! lám!
 "No's hogy leróghassam kegyelmednek hátam
 "De ki ne nevesse Murány kapitánya -
 "Nászruhám felöltöm, akarya? - hiványa?"
 "Budaházi István esdekelve hódol
 "S mit még életben nem tett: kereszt csókol.
 "Mária felállott - poh'ruv volt oly bájos
 "Arca oly igéző, mosolya oly csábos;
 "Egy kis beketülés - csak egy kis fél ora -
 "S itt leza menyasszony - oh! vajha úgy volna!

"De hogy jobban leszen, mond kéfés-karagva
 "Tegye oda két szál gyertyát arablakba.
 "Kémi az? Kint zajlik,
 "Tide is behallik,
 "Murány kapitánya!
 "Nem nére náma?"
 "Ain'te Budaházi nem lovózik vele
 "S mond a két szál gyertyát arablakba leve.
 "Min'vencit jótallok ott kint min'ten sevedes,
 "A mi ring az csak a vadaskerti fenyves."
 "Mária elűnik a szomszéd szobába,
 "A földet is alig érinti a lába.
 "Oh marant magában Budaházi István
 "Gondolva, ha mostan araszt benyitnám."
 "Gondolaga pajzán,
 "Gyödrörit a bajzán,
 "Zár, leül, és újra jár helyét nem lelve,
 "Majd gyönyörrel, majd meg gyötrelemmel telve.
 "Perce perve után lünik
 "Zivverése sünik.

7

Majda belső kintül
 Szívesen megindul,
 És dobog és lázad,
 Percz alatt ver szívat.
 Az idő oly lángra, és oly rest a szarinyá,
 Ha az égő vágy a teljesülést várja.
 Sammit őt így gyötrelmeki vívótára,
 Megindí a jület helyen subogása.
 Majd rövívke léptek
 Az ajtóig értek.
 I mire odajutnak
 Ismét visszafutnak.
 Most valami csörgés-
 Majd valami körgés-
 Széki sorult sívvel;
 "Ah! ugyan mit mivel?"
 Most egyszerre esend let,
 Tegre laqyan esenged,
 Budahazi hőkken,
 Szíve nagyot zökken.

7.

A kilius kinyitk ar ajtó szettáruil
 Budahazi István mit sem tud magáruil.
 Több Széchy Mária fénylöt tűntökölve,
 Bajolon mint hogyha tűntet szall a földre,
 I mosolyogva mondja: „Muirany kapitányja,
 Itt van a menyasszony-vőlegényet rája.”
 Budahazi bánuil csak az mondja halkán
 "Jótev! köszönöm, hogy eddig meg nem bántam,
 I elmereng egy főmpa
 Delejes álomba.
 Most a csarnokajtó nyitk szélebe utve,
 I megjelenik benne egy deli levele.
 Mintha leszigernék leköli a lásvány
 Menyasszonyi díszben Mária! meglátom.
 "Véselenyi fereuv! aviszantlatásra!"
 Felsholt Mária prohan kör fogására.
 Véselenyi fereuv mint a nyíl felgattan.
 Rajjai ölelve ar ajkára csattan.
 Budahazi István mit sem hallott, látott,
 Még minűig alusza a delejes álmos.

Szilkekapitánya hozzá megyen végre
 Es mint a menyörgés zúgja a fülébe:
 "Add meg magad vitéz Budaházi István!
 Budaházi ámit, semmit felnyitván.
 "Mely ördög segített feljutni a várba?"
 Feljárt hószőlőre s ráút a kardjára.
 "Eva várat vétem, utolsó esépp vértig"
 Kard ki kard! s kardjokat egymásra rámerít.
 Megfogja Mária Budaházi kardját,
 S Budaházi menten leereszi kardját.
 Leereszi nemán
 Törseltesen beúán.
 All-all s végre búsan
 Megszóllal borusan:
 "Hűségörvé lettem - mint szerelmekkel
 "Veseleinyi ferecz! nekem börtönt nyitass.
 "Budaházi István,
 "Egy nyomonult hiltvány!"

"Nem, - nem Budaházi! sebediny ne sajjjon.
 - Mond Szilke Mária ruger selő hangon.
 "Ellenem esküttél, quinyyal megvetően,
 "Árde büntetését elvetted már lölem.
 "Fogadny-e' cimkeem örökös hűségét?
 "Es én elfelejtém a keserűségét."
 Budaházi István büntet szánva banna,
 Esküszik mint Murányi időn kapitány.
 Másnap Veseleinyi megyen is megáltoz,
 Veseleinyi harmadnap Mária' oltárhoz.
 Harmadnap, negyednap, ötödnap hatodnap
 All feljegy jünnepe a lakatolomnak
 Minda folyó, rósa felfutó rivája
 Minvíg feljebb feljebb hájt lamarsfájára
 Bajnok Veseleinyi nagy karója által
 Szilke Szilke Mária gömbölyű kardjával.
 Csokolva rebegve: "Lovagom! vitézem!
 "A halált megvetve eljöttél merészen!
 "Tűv vagyok stív lez szerelmem holtig,
 "Az én koporsómig a te koporsódig."

* * *

Hódruági, vitéri a füleki varnak,
 Vig keserő mellett lakatálmast jarnak.
 Alba nagy vigasság, minni mulata népség
 Itt a katona-ság, a mottó a cseleőség.
 Csak hűs Budaházi keresik a szolgák
 Oldalag, bujdosik, restelven ádolgát.
 Egy kassai hírnök meg is feltalálja,
 Mészáros György levele van nálla.
 Akbar az van írva,

Stalos papirra:

- " Budaházi István! vigyél el aróvög-
- / Budaházi István! kiaraggjában dormög!
- " Eladttat! eladttat! Chrés Murany várát,
- " Es mégis mi ketten árjuk meg az árát!"

* * *

* *

Vége az jöcknek, némi ba lomb hűnyja,
 A merengés eseménye szall lecsa ijja.

A merengés álma fel habát, fel élet
 A jelen, elélet, és a miilt feléledt.
 Nekem is így tűntek fel a régi höllak,
 Es most árjuk vissza öket a jövöltnak.

Vége.